

ROZWÓJ MOWY DZIECKA

Proces rozwoju mowy dziecka przebiega etapami i trwa kilka lat. Nie odbywa się on u wszystkich dzieci jednakowo. Stopień rozwoju mowy zależy od wpływu środowiska oraz psychofizycznego rozwoju dziecka. Jednakże zawsze stosuje się pewne normy, w których dziecko powinno mieścić się.

Przyszłość dziecka zależy w dużej mierze od rodziców - ich postawy, sposobów motywowania, atmosfery w domu. Umiejętności językowe także w dużej mierze zależą od rodziców. Jeśli się w domu dużo rozmawia, wspólnie czyta, opowiada, rodzice grają w różne stosowne do wieku gry nie tylko komputerowe mowa rozwija się lepiej. Wyodrębnia się cztery okresy rozwoju mowy:

Okresy rozwoju mowy	Artykulacja –zasób słownictwa, niektóre umiejętności.
Wiek dziecka	
Okres melodii (0-1r.ż.) od urodzenia do 1 roku życia	Powstają przypadkowe dźwięki, tzw. głuzenie (ok. 2-4 miesiąc życia) Głuzą wszystkie dzieci, także niesłyszące. Gaworzenie (ok. 5 - 8 m.) - Gaworzą tylko dzieci słyszące! Powtarzane są usłyszane dźwięki, sylaby. Dziecko zaczyna siadać, ważne jest dla rozwoju przejście przez etap raczkowania!! Pod koniec pierwszego roku życia pojawiają się pierwsze wyrazy: mama, tata. Dziecko rozumie kilka poleceń, zna proste zabawy i zaczyna chodzić.
Okres wyrazu (1-2r.ż.) Od 1 do 2 roku życia	Używa samogłosek - a o u e y i oraz wymawia spółgłoski - p, b, m, t, d, n, k, ś, ź, ć dź, ch, pozostałe zastępuje innymi. Wymawia około 170 wyrazów. Rozumienie ok. 500- 1000 słów. Lubi rymowanki, zna kilka piosenek. Potrafi żuć, gryźć, pić z kubka, biegać.
Okres zdania (2-3r.ż.) od 2 do 3 roku życia	Porozumiewa się prostymi zdaniami, wymawia wszystkie samogłoski także nosowe: ą, ę. Wypowiada spółgłoski - p, pi, b, bi, m, mi, n, ni, f, fi, w, wi, t, d, n, l, li, ś, ć, ź, dź, j, k, ki, g, gi, ch, pojawiają się - s, z, c, dz. Dziecko zna ok. 200 słów , rozumienie 1000- 1800 wyrazów. Wchodzi po schodach krokiem dostawnym. Spontanicznie bazgrze, kopie piłkę.
Okres swoistej mowy dziecięcej (3-7r.ż.) od 3 do 7 roku życia	3 rok życia - utrwala się artykulacja s, z, c, dz. Dziecko powinno umieć opowiedzieć historyjkę. Rysuje człowieka, odwzorowuje proste kształty, podskakuje, pojawia się krok naprzemienny na schodach. 5 rok – wymawia: r, sz, ź, cz, dź. Mowa 5-letniego dziecka powinna być prawidłowa i zrozumiała, zna ok. 2000 słów. Potrafi powiedzieć jak się nazywa, ile ma lat, zna adres, 5 kolorów, rysuje człowieka ze szczegółami, koloruje nie wychodząc za linie, sznurowuje buty. 6-7 lat mowa pod względem artykulacyjnym powinna być ukształtowana. Utrwalają się opozycje: sz, cz, dź, rz - s, c, dz, z oraz r – l . W zależności od środowiska wychowawczego dziecko zna 3500 a nawet 7000 wyrazów.

Zaburzona komunikacja wymaga specjalistycznej pomocy !!!!

Należy skontaktować się z lekarzem, zbadać dziecku słuch, często wskazana jest konsultacja u laryngologa, czy ortodonta

Zalecenia nie tylko logopedyczne MAMO, TATO !!!

1. **Rozmawiaj ze mną, opowiadaj, co robisz.** Mów powoli i wyraźnie, śpiewajmy piosenki i tańczymy. Dziecko powinno znać wiele zabaw paluszkowych, wyliczanek, wierszyków. Uczmy się słuchać- muzyki, a także różnych dźwięków i odgłosów przyrody.
2. Pamiętaj - **karmienie piersią, picie z kubeczka oraz żucie i gryzienie przyczynia się do prawidłowego kształtowania mowy.** Zachęcaj dziecko do jedzenia twardych pokarmów (np. marchewki, skórki od chleba)
3. **CODZIENNIE CZYTAJ DZIECKU KSIĄŻKI !!** Zachęcaj dziecko do ich opowiadania, a z czasem do samodzielnego czytania. Ty też czytaj dla własnej przyjemności- w końcu jesteś wzorem dla swojego dziecka !!!
4. **Ogranicz oglądanie TV i zabawy przy komputerze !!!!!!!!!!!**
5. **Gimnastykuj narządy artykulacyjne w formie zabawy** np.: kłaskajcie, dmuchajcie, chuchajcie, parszajcie itp. Naśladujcie głosem i ruchem zwierzęta.
6. Malowanie, rysowanie, lepienie, zabawy ruchowe i ...prace w kuchni to wspaniałe ćwiczenia logopedyczne. **Ważny jest komentarz słowny i wesola zabawa.**
7. Zapewnij dziecku zabawki dydaktyczne dostosowane do wieku (klocki, układanki i loteryjki obrazkowe, literowe, puzzle.....).
8. Stwarzajmy dziecku okazję do wypowiedzenia tego, co przeżyło. Niech opowie nam bajkę, którą obejrzało, podzieli się wrażeniami z przedszkola, czy szkoły, wymyśli zakończenie do czytanego przez nas opowiadania.
9. Jeżeli dziecko źle wymawia jakąś głoskę- nie każmy powtarzać wyrazów zawierających tę głoskę, ponieważ to tylko utrwała nieprawidłową wymowę. Dziecko, które nie jest przygotowane pod względem artykulacyjnym, niedostatecznie różnicuje słuchowo dźwięki mowy, a zmuszane do mówienia zbyt trudnych dla niego głosek, często zaczyna je zniekształcać , wymawiając nieprawidłowo. **Utrwalone złe nawyki dziecka trudno jest później skorygować i wydłuża to czas terapii logopedycznej.**
10. **Twoje dziecko jest jedyne niepowtarzalne, przytulaj je i mów często jak bardzo jest kochane!**

Warto przeczytać:

1. Przytulanki, czyli wierszyki na dziecięce masażyki, Bogdanowicz M (oprac.), Harmonia,2006r.
2. Bogdanowicz M., Szewczyk M., Metoda Dobrego Startu. Od słowa do zdania od zdania do tekstu Książeczki tematyczne i zestaw pomocy, Harmonia
3. Chmielewska E. Zabawy logopedyczne dla nauczycieli i rodziców. Mac Edukacja
4. Cieszyńska J., Kocham czytać. Wydawnictwo Edukacyjne
5. Lowe A., Wychowanie słuchowe, PZWL
6. Lowe A., Mamo, naucz mnie rozumieć, PZWL,
7. Sąsiadek K.,Zabawy paluszkowe, Media Rodzina
8. Sprawka R., Graban J., Logopedyczne zabawy grupowe dla dzieci od 4 do 7 lat, Harmonia
9. Sprawka R., Graban Joanna, Trening słuchu + CD,Harmonia

Warto wspominać znane i lubiane książki dla dzieci – z własnego dzieciństwa !!!